

Anemija in srčno popuščanje

Moški: Hb manj kot **130 g/l**.

Ženske: Hb manj kot **120 g/l**.

Pojavnost: **20 - 50%** bolnikov s SP ima anemijo

Incidenca: letna pojavnost med **10 - 15%**

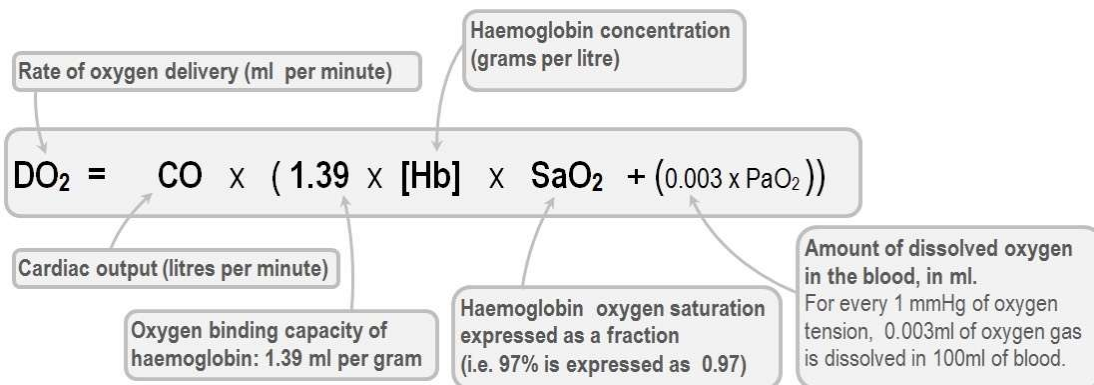
In zakaj to predstavlja tak problem za srce?

COMPARATIVE OXYGEN CONSUMPTION OF DIFFERENT TISSUES

Tissue type	Oxygen consumption in ml/100g/min
Myocardium in cardiac arrest	2
Myocardium contracting at rest	6-8
Myocardium at maximum inotropy	90
Brain	3
Kidney	5
Skin	0.2
Resting skeletal muscle	1
Skeletal muscle during exercise	50

Kardiomiociti v mirovanju porabijo približno **70%** dostavljenega kisika, kar pomeni, da srce vsako sprememba v CO, Hb ali SaO₂ slabo tolerira.

Slabokrvnost je povezana s pogostejšimi **poslabšanji srčnega popuščanja**, več **hospitalizacijami**, **slabšo kvaliteto življenja** in **večjo umrljivostjo**.

Vzroki za anemijo pri bolnikih s srčnim popuščanjem

- Pomanjkanje železa (najpogostejši vzrok)
- Kronično vnetje (preko hepcidina)
- Kronično ledvično obolenje
- Kronična izguba krvi (AKZ, aortna stenza, umetne srčne zaklopke...)
- Krajša življenska doba eritrocitov oz pomankljiv odgovor KM na EPO

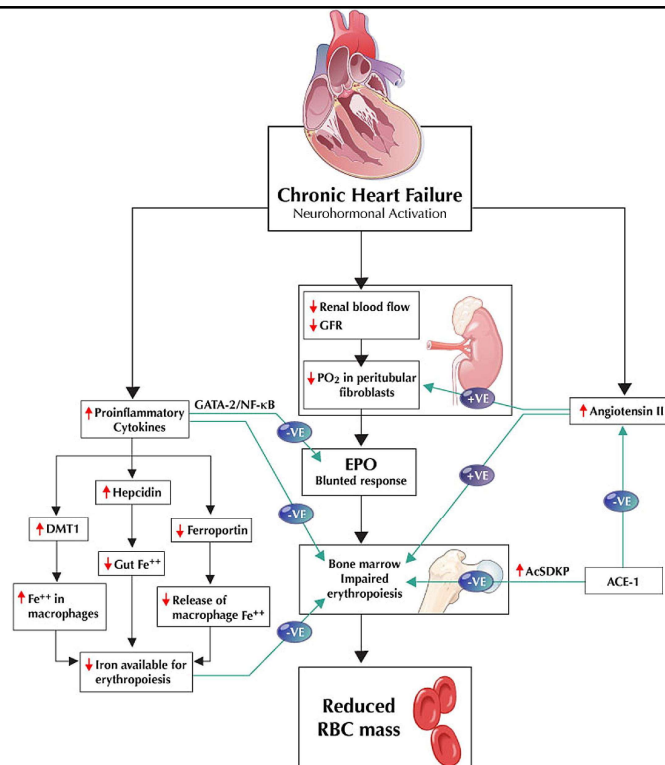

Vzroki za anemijo pri bolnikih s srčnim popuščanjem

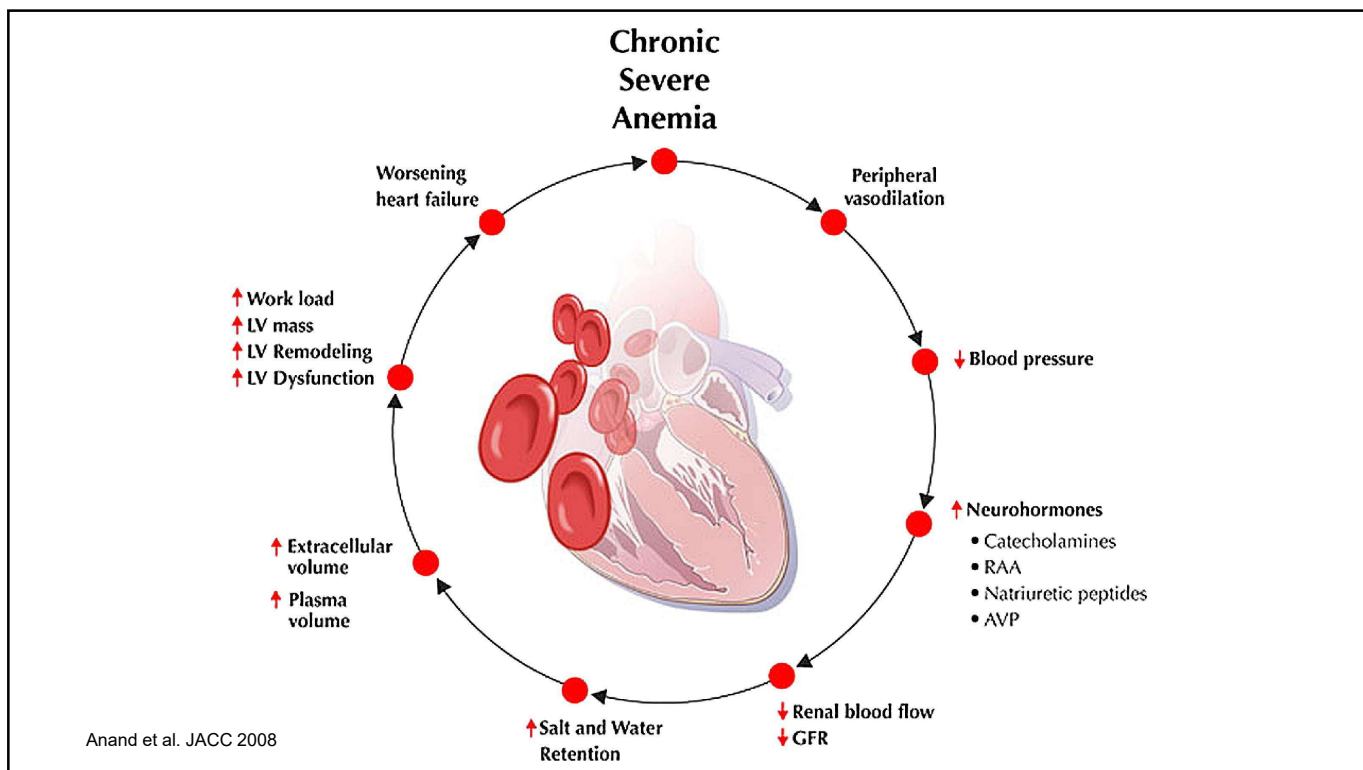
- Hemodilucija (relativna slabokrvnost)
- Malnutricija (pomanjkanje vit. B12, folata, beljakvin...)
- Zdravila:
  - **ACEi/ARB** - vpliv je majhen (od 5-10 g/l), peak v 3-4 mesecih, zmanjšana produkcija in odziv na EPO
  - **PPI** - alkalno okolje prepreči redukcijo Fe in s tem absorpcijo
  - obratno **SGLT2i** - znižaj nivo hepcidina, povečana produkcija EPO in mobilizacija železa iz zalog

Caramelo, et al. Rev Esp Cardiol 2007

Anand et al. JACC 2008

Pomankanje železa in srčno popuščanje

- Definirano kot vrednost **feritina pod 100 ug/l** ali **nas. transferina pod 20%** in **feritin med 100 in 299 ug/l**.
- Prisotno pri približno **50%** ambulantnih bolnikov s SP in **75%** bolnikov hospitaliziranih zaradi SP.
- Povezano z:
  - Zmanjšano fizično kondicijo
  - Slabšo kvaliteto življenja
  - Povečano število hospitalizacij

Patofiziologija pomankanja

- Mitohondrijska disfunkcija → Manj ATP → slabša mišična moč in srčna kontraktlnost
- Manj mioglobina/hemoglobina
- Neurohormonalna aktivacija in vnetje → povišan hepcidin in sekvestracija železa
- Remodelacija srca

Graham FJ, et al. Heart 2024

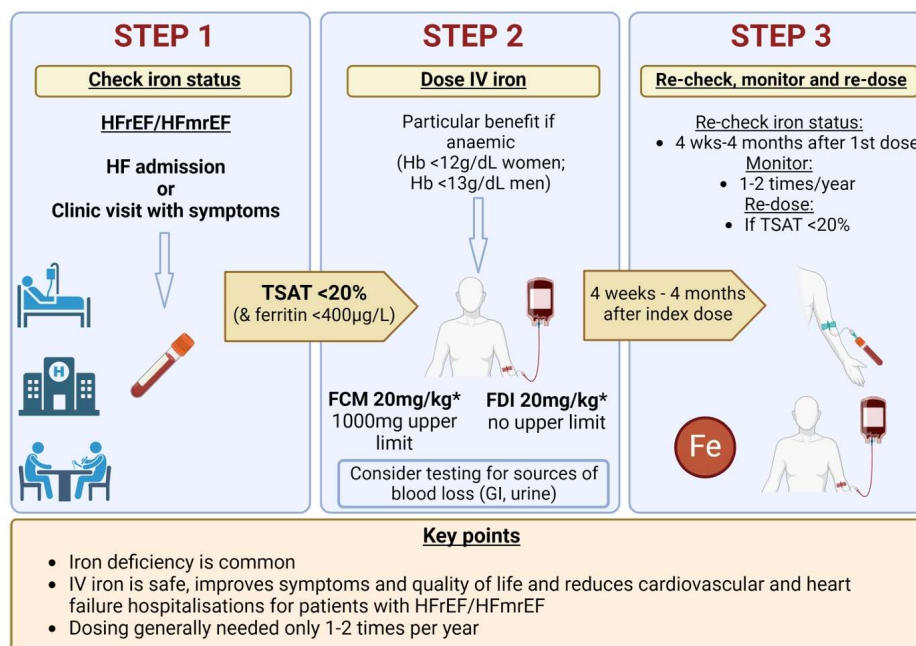
Ukrepanje

- Aktivno iskanje pomanjkanja železa (nas. transferina pod 20% ali feritin pod 100 ug/l) in slabokrvnosti.
- Iskanje vzroka
- Zdravljenje:
  - **Parenteralno** nadomeščanje železa v obliki karboksimaltoze ali derizomaltoze. Oralne oblike železa niso dovolj (odmerek, GI problemi, absorpcija - hepcidin)
  - Transfuzije le pri Hb **70-80 g/l** (volumen, aloimunizacija, okužbe...)
  - Epoetini se niso izkazali za učinkovite - večja verjetnost tromboemboličnih zapletov in kapi.

Recommendations	Class ^a	Level ^b
Intravenous iron supplementation is recommended in symptomatic patients with HFrEF and HFmrEF, and iron deficiency, to alleviate HF symptoms and improve quality of life. ^c 12,41,47–49	I	A
Intravenous iron supplementation with ferric carboxymaltose or ferric derisomaltose should be considered in symptomatic patients with HFrEF and HFmrEF, and iron deficiency, to reduce the risk of HF hospitalization. ^c 12,41,43–46	IIa	A

ESC guidelines for acute and chronic heart failure

Graham FJ, et al. Heart 2024

Zaključek

- Anemija in pomankanje železa (nas. transferina pod 20%) sta pogosta pri bolnikih s srčnim popuščanjem.
- Negativno vplivajo na kvaliteto življenja, hospitalizacije in preživetje bolnikov (anemija) s srčnim popuščanjem.
- Aktivno iskanje pomankanja in vzrokov.
- Parenteralno nadomeščanje železa pri bolnikih z nasičenostjo transferina pod 20% pomembno vpliva na kvaliteto življenja in hospitalizacije zaradi srčnega popuščanja.
- Nadomeščanje krvnih derivatov namenjena bolnikom s hudo anemijo... in akutno dekompenzacijo

Hvala za pozornost

"Yes, they do have magnetic strips, but no, iron supplements don't cause you to be attracted to credit cards."

Anemija pri srčnem popuščanju: etiologija, klinični pomen in sodobno zdravljenje

Anemija (definirana kot vrednost hemoglobina pod 120 g/l pri ženskah in pod 130 g/l pri moških) in pomanjkanje železa (definiran kot vrednost feritina pod 100 ug/l ali nasičenost transferina pod 20% in vrednost feritina med 100 in 300 ug/l) sta pogosta spremljevalna zapleta pri bolnikih s srčnim popuščanjem, kjer se pojavljata pri 30–50 % bolnikov. Etiologija je večfaktorska: najpogostejša je absolutna ali funkcionalna pomanjkljivost železa zaradi vnetnih mehanizmov in povečanega izražanja hepcidina. Pomembno vlogo imata tudi kronična ledvična bolezen z zmanjšano produkcijo eritropoetina ter anemija kronične bolezni, redkeje pa so vzrok krvavitve, pomanjkanje vitaminov B12 in folata ter hemodilucija.

Prisotnost anemije in/ali pomanjkanja železa pomembno vpliva na prognozo bolnikov: povezana sta z zmanjšano telesno zmogljivostjo, slabšo kakovostjo življenja, večjo stopnjo hospitalizacij zaradi srčnega popuščanja ter povečano umrljivostjo. Posebej pomembno je, da se neugoden vpliv kaže tudi pri bolnikih brez izražene anemije, a z laboratorijsko potrjenim pomanjkanjem železa.

V zadnjem desetletju so številne randomizirane raziskave in meta-analize pokazale, da intravensko nadomeščanje železa, predvsem v obliki feri-karboksimaltoze, izboljša simptome, funkcionalni razred in kakovost življenja ter zmanjša tveganje za ponovno hospitalizacijo. Učinek na umrljivost ostaja predmet raziskav, vendar kombinirani izidi (hospitalizacija zaradi srčnega popuščanja + kardiovaskularna smrt) dosledno kažejo ugodne rezultate. Po drugi strani uporaba eritropoetskih spodbujevalcev ni prinesla kliničnih koristi in se v praksi ne priporoča.

Zgodnje prepoznavanje in zdravljenje pomanjkanja železa pri srčnem popuščanju predstavlja pomemben terapevtski cilj sodobne kardiološke obravnave, ki se vse bolj uveljavlja tudi v smernicah evropskih in ameriških združenj.

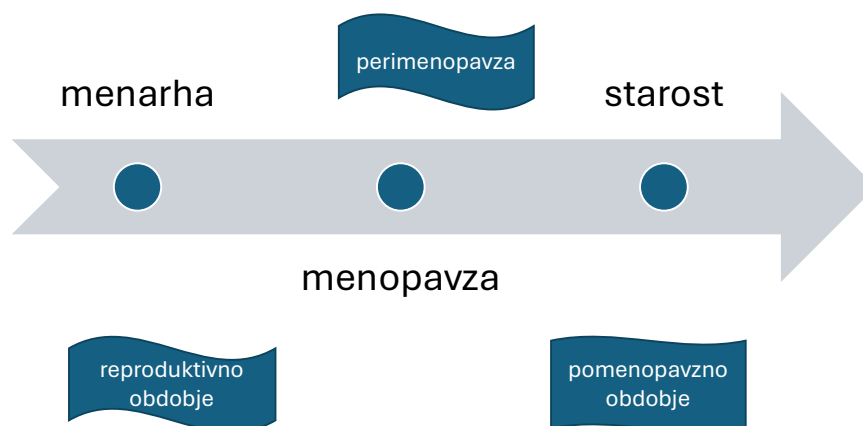
Matej Valentinčič, dr. med.

Kdaj je anemija za ginekologa?

Ginekološki vzroki za anemijo pri ženskah v rodni dobi

Alenka Zavrtanik Čelan, GIN-POR služba

Obdobja v življenju ženske

Obdobja v življenju ženske

- reproduktivno obdobje je najbolj aktivno v življenju ženske
- od nje se pričakuje
  - izpolnitev reproduktivne funkcije
  - polno delovno zaposlitev
  - podpora družine
  - aktivna družbena vloga
- da to lahko zdrži, mora biti „polnokrvna“

Kdaj je anemija za ginekologa?

- **po definiciji SZO glede na krvno sliko**
- ženske starejše od 15 let:
  - hemoglobin $\leq$ 120 g/L
  - hematokrit $<$ 36%
- noseče ženske:
  - 1.trimesečje: hemoglobin $\leq$ 110 g/L, hematokrit $<$ 33%
  - 2.trimesečje: hemoglobin $\leq$ 105 g/L, hematokrit $<$ 32%
  - 3.trimesečje: hemoglobin $\leq$ 110 g/L, hematokrit $<$ 33%
  - po porodu: hemoglobin $= <$ 100 g/L, hematokrit $<$ 30%

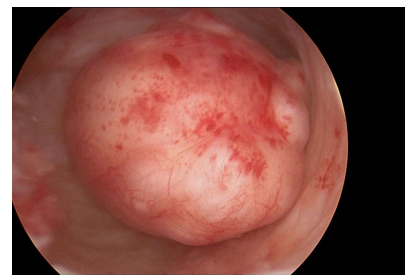
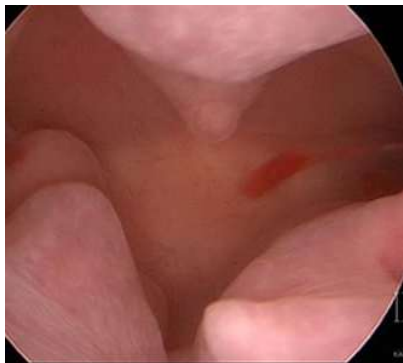
Anemija v reproduktivnem obdobju...

- **visoka prevalenca** globalno med 30% in 45%
  - regionalni vpliv
  - vpliv socialno-ekonomskega statusa
- anemija zaradi **pomanjkanja železa**
  - povečane izgube zaradi ginekoloških vzrokov
  - povečane potrebe v času nosečnosti in dojenja

Najpogostejši ginekološki vzroki anemije

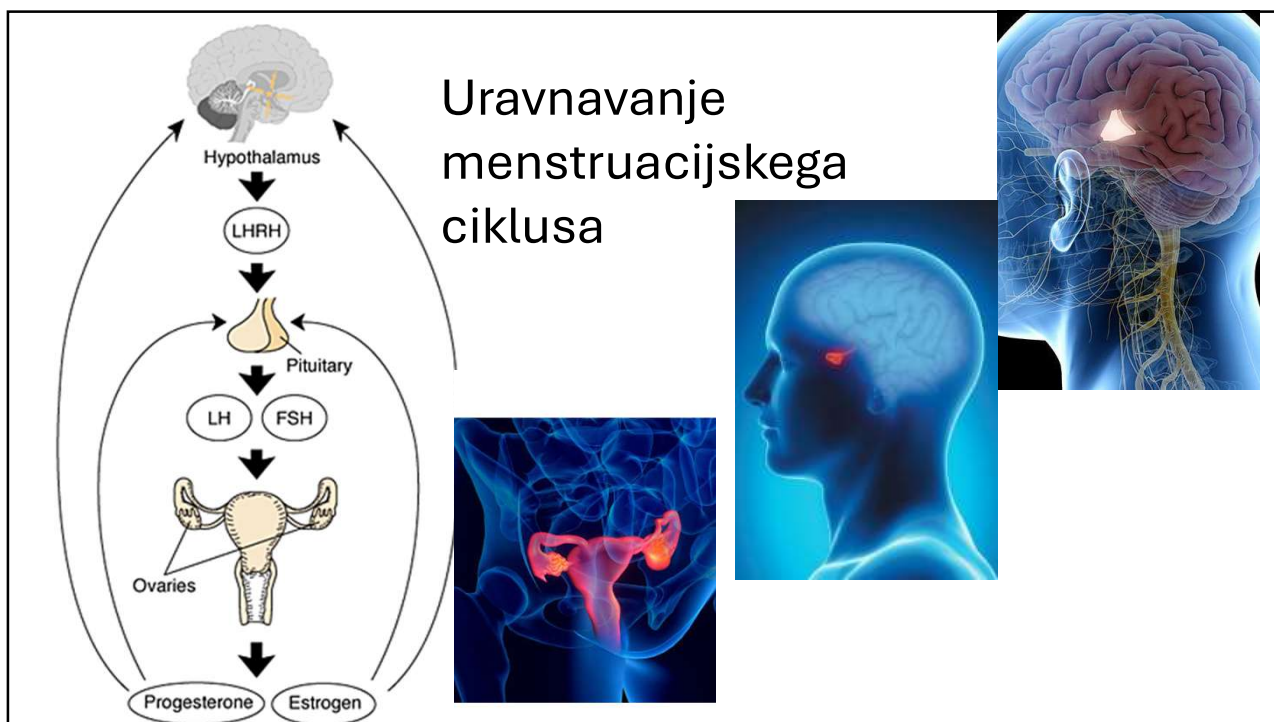
- močne menstrualne krvavitve
  - miomi
  - adenomioza
  - drugi organski vzroki
- nosečnost, porod in poporodno obdobje
  - ponavljajoči se splavi
  - kratki intervali med nosečnostmi
  - dojenje
- ginekološki raki in vnetja
  - povezava z nerednimi krvavitvami

Močne menstrualne krvavitve

Močne menstrualne krvavitve

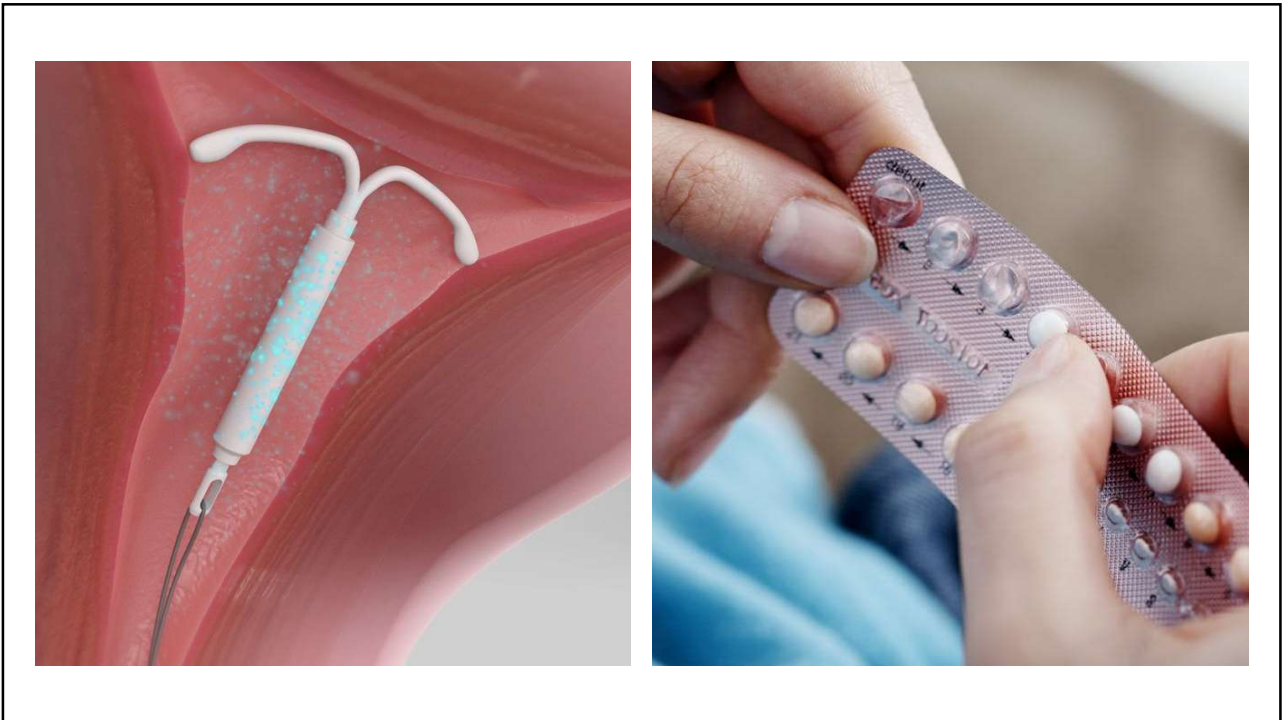
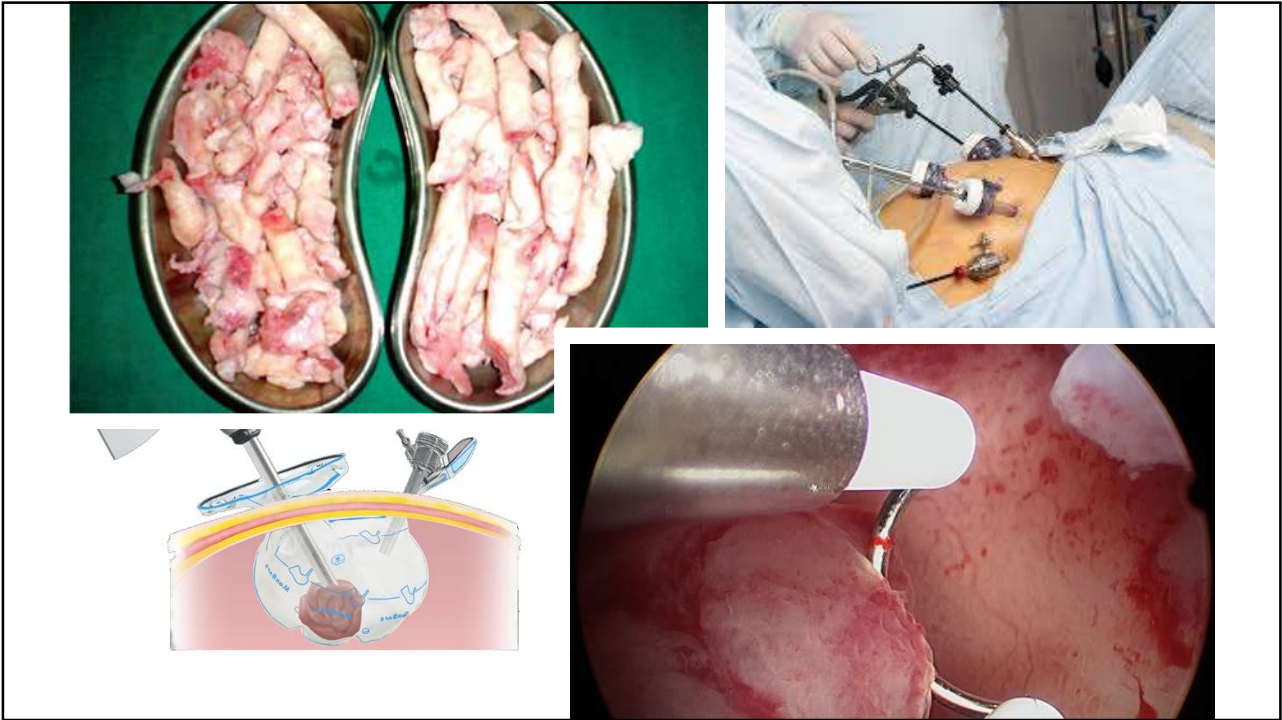

Kaj ginekologi znamo?

A male gynecologist with a beard and mustache, wearing a white lab coat and gloves, is examining a patient lying on a hospital bed. The patient is covered with a light green sheet. The setting is a clinical examination room.

- ne zadošča zdravljenje z železom
- potrebno je poiskati vzrok
- za ženske v rodni dobi z anemijo je obisk ginekologa nujen
- minimalno invazivno kirurško vzročno Zdravljenje
- usmerjeno hormosko zdravljenje

Nosečnost, porod in poporodno obdobje

- v Evropi je anemičnih 24% nosečnic
- najpogostejši patološki vzrok je **pomanjkanje železa**
- ne le anemija, tudi pomanjkanje zalog železa, ki še ne povzroča anemije
- posledice nezdravljene anemije
  - višja maternalna obolevnost in umrljivost
  - neonatalna obolevnost in umrljivost
  - možne kasnejše posledice

Posledice nezdravljene anemije v nosečnosti

mati

- preeklampsija
- abrupcija placent
- huda krvavitev po porodu in potreba po transfuziji
- šok in sprejem v intenzivno enoto
- tveganje za infekcije

plod

- prezgodnji porod
- zastoj v rasti pri plodu
- manjša porodna teža
- višje tveganje za prirojene malformacije
- kasne posledice pri potomcih: povezava z avtizmom, ADHD, kognitivni deficit

Vzroki pomanjkanja železa

nezadosten vnos

menstruacije, prejšnje nosečnosti

povečane potrebe v času nosečnosti

Povečane potrebe v času nosečnosti

- poveča se volumen krvi
- proizvodnja plodove krvi
- feto-placentarna rast
- fiziološko 1mg/d
- ob menstruaciji dodatno 0,8mg/dan
- 1. trimesečje **1-2** mg/dan
- 2. trimesečje **4-5** mg/dan
- 3. trimesečje **6** mg/dan
- ob porodu **250 mg** izgube elementarnega železa

Kaj ginekologi naredimo za nosečnice z anemijo?

- presejanje za anemijo v vseh trimesečjih nosečnosti
- svetujemo ustrezno dieto
- priporočamo prehranske dodatke
- zdravimo s preparati železa oralno
- zdravimo s preparati železa intravensko
- preprečujemo zaplete ob in po porodu

Prispevali bomo k boljšemu zdravju žensk

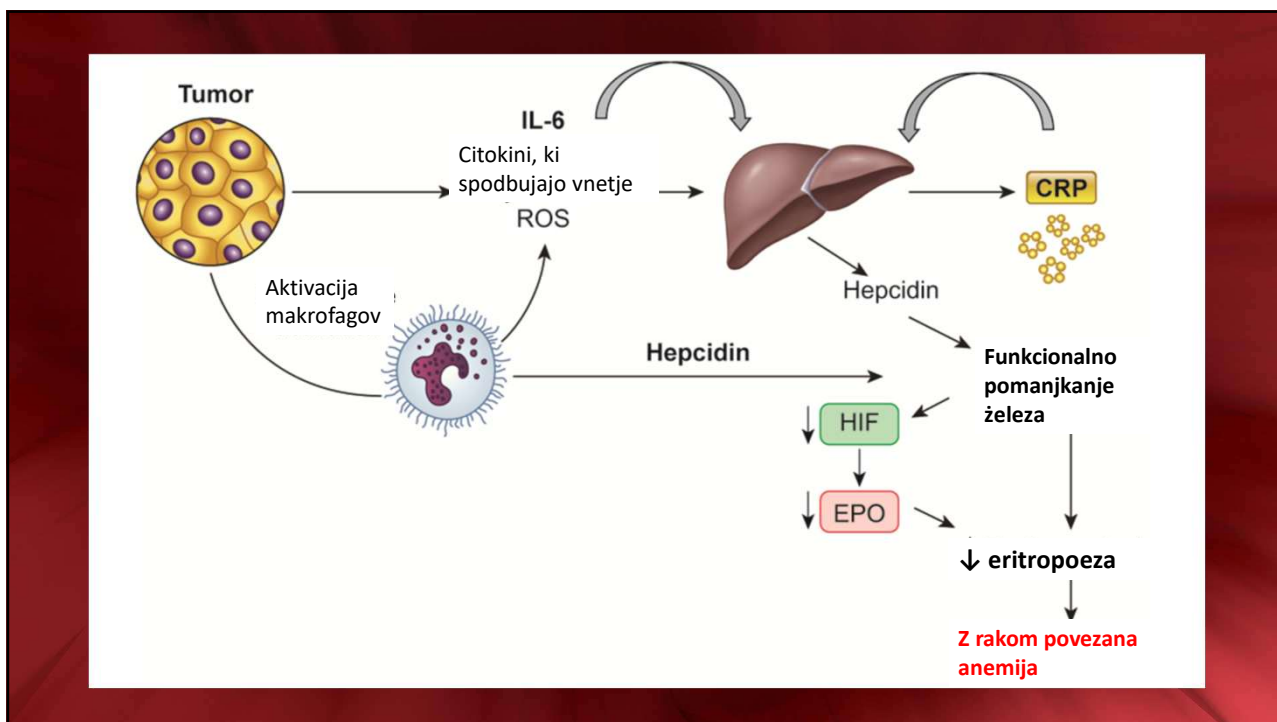
- anemija in mikrocitoza sta kasni posledici pomanjkanja železa
- smernice FIGO 2023 – upoštevanje zmanjšanih zalog železa
- feritin kot marker pomanjkanja železa v nosečnosti
- < 30 mcg/L

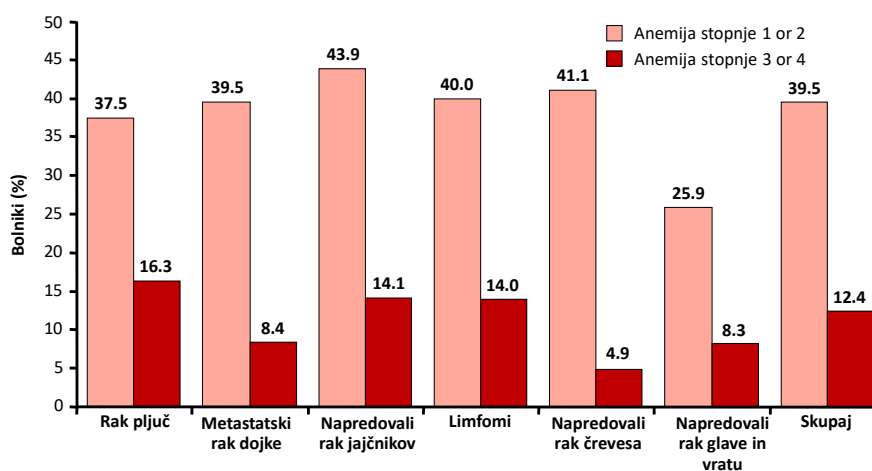

**Etiologija
anemije pri
rakavih
bolnikih**

- 01** Anemija pri kroničnih boleznih (slabši odziv na eritropoetine)
- 02** Kemoterapija/radioterapija
- 03** Izguba krvi
- 04** Infiltracija kostnega mozga s tumorjem
- 05** Pomanjkljiva prehrana
- 06** Hemoliza

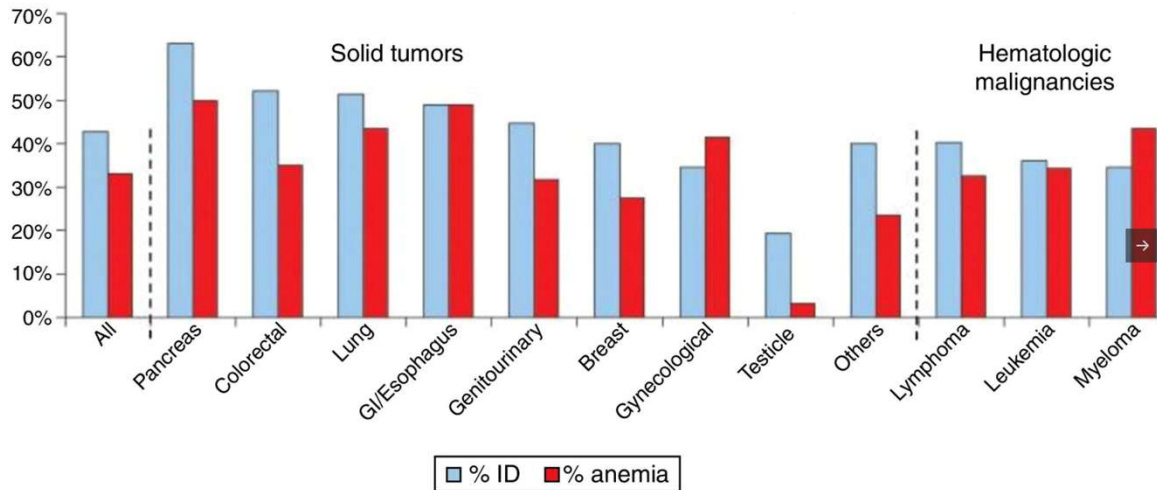

Pogostost anemije pri raku

Groopman JE, et al. J Natl Cancer Inst. 1999;9:1616-1634.

Pomanjkanje železa pri raku

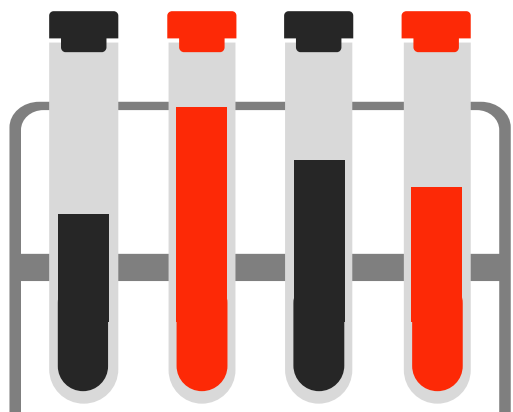
Naoum FA. Rev Bras Hematol Hemoter. 2016 Oct-Dec;38(4):325-330.

Zdravljenje s preparati železa

- Že samo zdravljenje s preparati železa lahko privede do korekcije anemije
- Pomembni kot dodatno zdravljenje pred uvedbo EPO
- Priporočena je parenteralna aplikacija železa:
  - izboljša kvaliteto življenja
  - Izboljša učinkovitost zdravljenja z EPO
  - zmanjša potrebo po transfuzijah koncentriranih eritrocitov
- Previdnost pri bolnikih s sočasno aktivno okužbo
- Aplikacija med zdravljenjem s kardiotsičnimi kemoterapevtiki je odsvetovana

Korekcija anemije ob sistemskem zdravljenju

01

Boljša kvaliteta življenja

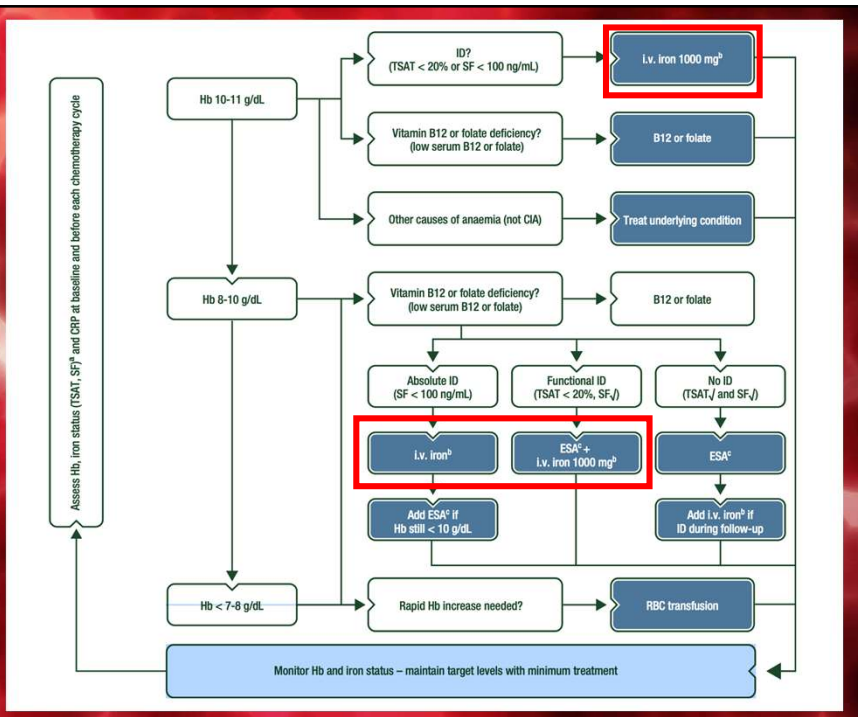
02

↓ hipoksija tumorja in ↑ učinkovitost sistemske terapije

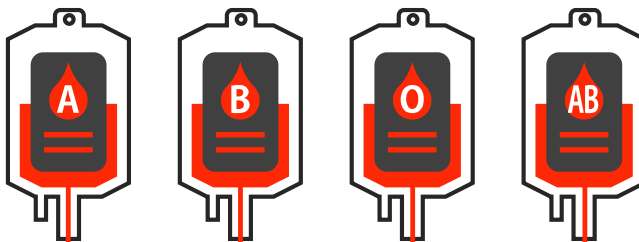
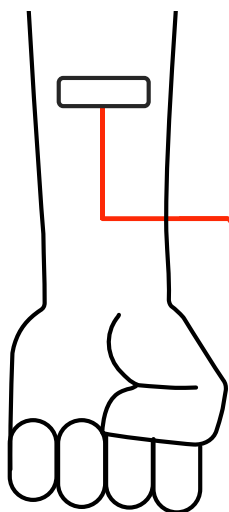
03

Neželeni učinki

ESMO priporočila

Koncentrirani eritrociti

Prednosti

- Hiter porast Hb in Ht
- Hitro izboljšanje simptomov

Slabosti

- Transfuzijske reakcije (hemoliza, poškodba pljuč)
- Kongestivna srčna odpoved
- Prenos okužb (HIV, hepatitis, ...)
- Bakterijska kontaminacija
- Preobremenitev z železom
- Dostopnost

Eritropoetini

- Izognitev transfuzijam
- Postopno izboljšanje simptomov

- Trombotični dogodki
- Vpliv na preživetje?

